

Tebliğde Üslup Problemi

Her mü'min donanım ve kabiliyeti, imkân ve konumu ölçüsünde dinini anlatmakla yükümlüdür. Ancak Kur'ân ve Sünnet'i sathi olarak bilmek, dini doğru anlatma adına tek başına yeterli olmuyor. Bu önemli misyonu eda etme adına yapılması gerekenler noktasında başta çok iyi bir plan ve projenin olması, neyin nasıl yapılacağıının daha baştan çok iyi belirlenmesi gerekiyor. Ne yazık ki günümüz Müslümanlarının birçoğu tebliğ ve irşatta doğru bir usul takip edemediklerinden insanları kendilerinden uzaklaştırıyor, hatta dinden nefret ettiriyorlar. Halbuki Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem), *"Müjdeleyin nefret ettirmeyin, kolaylaştırın zorlaştırmayın."* buyuruyor. (Buhârî, *ilim* 11; Müslim, *cihad* 6) Dinin meselelerini zor göstermemek, insanların nazarında onları yaşanmaz bir şey gibi lanse etmemek, kimseyi ürkütmemek ve dinden kaçırmamak çok önemli esaslardır.

Din-i mübîn-i İslâm "yüsr" yani kolaylık üzere vaz edilmiştir; fıtratları ve karakterleri gözetmeden, onu şiddetlendiren ve ağırlaştıran kimse, dinin ruhuna aykırı bir iş yapmış olur. Kolaylık üzere bina edilmiş ve müsamahaya dayalı gelmiş bu dini zorlaştırmamak ve ondan nefret ettirmemek; bilakis yaşanabilir olduğunu göstermek ve sevdirmek, Rasûl-ü Ekrem Efendimiz'in (sallallâhu aleyhi ve sellem) emridir. Halis mü'min, insanları neyin kaçırıp, neyin çekeceğini çok iyi hesaplamalı ve her zaman işi kolay tutarak, şefkat ve mülâyemetle gönülleri kazanmaya çalışmalıdır.

Dinden Soğutanlar

Maalesef günümüzde niceleri, kabalık ve sertlikleriyle insanlarla dinin arasına giriyorlar. Nerede ne söyleyeceklerini bilemediklerinden, kime karşı nasıl davranılması gerektiğini doğru tayin edemediklerinden insanlarda dinî değerlere karşı antipati uyarıyorlar.

Müslümanların Allah Resûlü'nün takip ettiği usulü yeterince iyi takip etmemeleri, meseleleri gerektiği kadar makul ve yumuşak bir üslupla sunmamaları şimdiye kadar bize çok pahalıya mâl oldu. Pek çok kimse bu yüzden dinden soğudu, mabetten uzaklaştı. Meselelerimizi, balyozla kafalarına vuruyor gibi kabalık ve huşunetle arz ettiğimizden ötürü bizden ürktüler, kaçtılar. Yanlış usul ve üslubumuzla insanların ümitlerini kırdık. Hatalarını yüzlerine vurarak, onlara liyakatsiz olduklarını söyleyerek, dini onlara zor göstererek Allah'la kullarının arasına girdik. Çok basit hatalarımız yüzünden ağır faturalar ödemek zorunda kaldık.

Şu tür ifadeleri hepimiz duymuşuzdur: "Bir kere bayram namazına gittim, gitmez olaydım." Veya nicelerinin imam yüzünden camiden uzaklaştığına şahit olmuşuzdur. Nice vaizler sözleriyle insanları kaçırmıştır. Demek ki baltayı taşa vuruyoruz. Kim bilir insanları dinden soğutan ne olumsuz şeyler konuşuyoruz. Eğer siz ömründe bir kere camiye gelmiş insana, "Bütün sene hiç camiye gelme, cumaları bile kılma, sonra da kalk bir bayram namazıyla Allah'ın seni affedeceğini bekle, daha çok beklersin!" derseniz, o da "Şu hâlde ben beyhude gelmişim" düşüncesine kapılır ve bir daha gelmez. Oysaki bir irşat erine düşen vazife, söz ve tavırlarıyla böyle birine destek olması, onun elinden tutması, bir kere geldikten sonra bir daha camiden ayağını kesmesine fırsat vermemesidir.

Bize gelmiş, kapımıza dayanmış bu kimseler, belki bizi bir merdiven, bir asansör gibi kullanıp hakikate yükseleceklerdi. Söz, beyan, tavır, davranış, hâl ve temsilimizi bir yönüyle rehber yaparak ulaşmaları gerekli olan yere ulaşacaklardı. Ama gördükleri, duydukları şeylerle, tavır ve davranışlarımızla onları ürkütüp, korkutarak dinden uzaklaştırdık, tenfir ettik. Oysaki bize düşen vazife tebşirdi (müjdelemek), tenfir (nefret ettirmek) değil! Özellikle yolun başındaki bir kimseye meseleyi kolay ve yaşanabilir göstermezseniz onu ürkütür, kaçırsınız. Elden

geldiğince meseleyi şahıslara göre kolay gösterip, zorlaştırmamak, yaşanabilirlik esprisi içinde götürmek çok önem arz eder. İnsanlara en güzel hakikatleri bile anlatacak, onları Cennete götüren roketlere, peyklere, uçaklara bile bindirecek olsanız yine de bu işi makuliyet ve yumuşaklık içinde yapmalısınız. Yoksa sizden kaçarlara ve neticede dinden uzaklaşmış olurlar. Dolayısıyla da dalaletle düşer, gayyalara yuvarlanırlar.

Nasıl olduysa sertlik ve huşunet kültürümüzün bir parçası olmuş. Kur'ân kurslarında, mektep ve medreselerde şiddet ve dayak çok yer etmiş. Eli sopalı hoca figürü normal hâle gelmiş. Yanında uzunca bir sopa olmazsa sanki hocalığı eksik kalacak zannedilmiş. Fakat yediği dayaktan ötürü camiden kaçan, Kur'ân'dan soğuyan, dinle arasına mesafe koyan insanların sayısı hiç de az değildir. Şahsen ben, tabiatım itibarıyla şiddet ve hiddetten çok rahatsız olur, böyle bir muameleyle karşılaşacak olsam o gün dersime çalışmazdım. Aslında çoğu insan böyledir. Kimse ekşi surat görmeyi, hakarete uğramayı, şiddete maruz kalmayı istemez. Bu tür sertlikler insanları kaçırr. Fakat ne acıdır ki “sopa cennetten çıkmıştır” diyerek bir de dayağı kutsallaştırmışız. Ne işi var sopanın Cennette! Sopa Cennetin semtine bile uğramamıştır. Cennette sevgi vardır, kucaklama vardır, af ve merhamet vardır. Allah Cennette insanların içlerindeki her tür gıll u gışı, kin ve nefreti, tasa ve hüznü silip atacaktır. Dolayısıyla bütün bunlar toplumun yanlış telakkileridir, usul-üslup hatalarıdır, Allah'la kullarının arasına girmedi. Neylersiniz ki bu yanlışların düzeltilmesi kolay değil.

(devamı haftaya)